

**ПРЕДЛОЗИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ТЕКСТА НАЦРТА ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И
ДОПУНАМА ЗАКОНА О ЈАВНИМ НАБАВКАМА:**

ПРЕДЛАГАЧ

Орган/организација/заинтересовано лице: Асоцијација српских архитектонских пракси   Име и презиме лица који доставља предлоге: Игор Марсенић - извршни менаџер   Подаци за контакт (е - пошта, телефон): contact@asap.org.rs, +381.60.338.4865   Датум: 02.08.2023.

Подзаконски Акт са смерницама за спровођење јавних набавки архитектонских услуга и постконкурских процедура.

Члан	6 (измена Закона) тј. 132 Закона. којим се уводи нова законска одредба, која предвиђа врсте услуга у којима наручиоци не могу користити критеријум за доделу уговора који је заснован само на цени.
Предлог	У ставу 2 додаје се реченица која гласи: „Канцеларија за јавне набавке прописује смернице/критеријуме квалитета архитектонских/инжењерских услуга за које су наручиоци у обавези да примењују приликом доношења одлуке за доделу уговора за архитектонске и инжењерске услуге”.
Образложење	Примена критеријума за доделу уговора који није заснован само на цени, већ и квалитету, за архитектонске услуге мора бити дефинисан посебним подзаконским актом - упутством са смерницама које ће прецизније одредити шта је то квалитет који се оцењује на основу критеријума за организацију, квалификације и искуство особља. Предлог закона у овом делу поздрављамо и подржавамо али он без накнадног прецизирања у форми подзаконског акта неће бити адекватан за примену, и оставиће простора за тумачења референтима за јавне набавке. Овај подзаконски акт мора бити донешен у консултацији са репрезентативним струковним и пословним удружењема које окупљају архитекте и архитектонске фирме. Резолуцијом Савета Европе о архитектонском квалитету 2001. године (2001/С 73/04) државе чланице се подстичу да побољшају знања и промоцију архитектонског и урбанистичког дизајна, да наручиоце и ширу јавност учине свеснијим и боље обученим за уважавање архитектонске културе, да узму у обзир специфичну природу архитектонске услуге, као и да промовишу архитектонски квалитет помоћу узорне „јавне градње“.

	Влада Републике Србије је на седници од 1. јуна усвојила Националну архитектонску стратегију за период 2023-2035 - Службени гласник РС бр. 48/2023. У овом документу јавне политике се између осталог констатује: <i>Улога и значај архитектуре и њене културолошке димензије, као и друге специфичне карактеристике препознати су у бројним међународним документима као национални приоритети и темељни елементи културе, идентитета и живота њених грађана, а професија архитекте схваћена је као професија која утиче на јавни интерес и због тога је и посебно регулисана.</i> Коначно кроз саму стратегију у оквиру акционе Мере 2.2: Обезбеђивање бољих услова за пружање архитектонских услуга дефинисана је Активност 2.2.3.: Израда смерница за спровођење јавних набавки архитектонских услуга и постконкурсни процедура. Овим предлогом дефинисаће се основ за доношење подзаконског акта Канцеларије за јавне набавке којим ће бити прописане критеријуми квалитета, за које су наручиоци у обавези да примењују приликом доделе уговора за архитектонске услуге.

Конкурс за дизајн

Члан	члан 77 Закона. Конкурс за дизајн
Предлог	Брише се став 1, тачка 2 овог члана који каже да је Конкурс за дизајн: 2) поступак у коме се додељују награде или исплаћују накнаде учесницима конкурса за дизајн. После става 5 додаје се нови став у коме се каже: Конкурс за дизајн је обавезан у свим поступцима јавних набавки који се односе на изградњу, реконструкцију и доградњу објеката јавне намене и социјалног стандарда.
Образложење	Влада Републике Србије је недавно усвојила Националну архитектонску стратегију за период 2023-2035 - Службени гласник РС бр. 48/2023. У овом документу јавне политике се између осталог констатује: <i>“Примери квалитетне архитектуре финансиране из јавног сектора који би требало да буду узорни примери добре праксе, пре свега у смислу испуњења што већег броја критеријума квалитета, често изостају будући да у поступцима јавних набавки недостаје критички приступ у оцени различитих решења у надметању, али и због неусклађености пројектних захтева и буџетских могућности. Велика већина јавних објеката ради се и без уговорених пројеката унутрашње архитектуре, што за последицу има „генеричке“ унутрашње просторе, који не унапређују искуство корисника и боравак у њима. Ово је посебно евидентно у типологијама школа и предшколских установа, где се само у ретким случајевима остварују стимулативни простори прилагођени корисницима”.</i>

	<i>Иако се остваривање одређеног сета критеријума може осигурати кроз добро конципиране програме урбанистичко – архитектонских конкурса, њихова примена није развијена у довољној мери, а исходи конкурса претежно засновани на ценовној прихватљивости на уштрб квалитета - кроз поступке јавних набавки, нису значајније допринели општем унапређењу квалитета архитектуре и грађене средине.</i> <i>Сам поступак се углавном завршавао на награђивању идејних решења, а која су даље коришћена у сврху промоције пројеката и сл, док је готово занемарљив број конкурсних пројеката који су реализовани кроз доделу уговора о пројектовању ауторима победничких конкурсних решења у оквиру поступака јавних набавки услуга.</i> <i>У периоду 2011 – 2021 јавни наручиоци (јавни сектор) је расписивао и делом спроводио архитектонске конкурсе, као конкурс за дизајн, у складу са Законом о јавним набавкама. Иако конкурс, како је претходно наведено, представља процедуру избора решења заснованих на вредновању квалитета радова, у чему се манифестује промоција квалитета у архитектури, већина процедура доделе уговора награђеним ауторима после конкурса врши се на основу јавних набавки у ком поступку је одлучујући економски критеријум, односно најнижа цена. Примери појединих јавних инвестиција показују да се јавним средствима не располаже увек на начин којим би се осигурала квалитетна архитектонска и урбанистичка решења, те да се пројектна документација повремено прибавља и без архитектонско-урбанистичког конкурса, кроз процедуру јавне набавке са најнижом понуђеном ценом као основним критеријумом избора.</i> <i>МЕРА 1.3. Унапређење регулаторног оквира у области урбанистичког и просторног планирања, архитектонског пројектовања и грађења објеката и ауторских права у архитектури</i> Потребно је и иновирање регулаторног оквира којим се уређују конкурси у области архитектуре и урбанизма, те усклађивање са Законом о јавним набавкама у делу „конкурса за дизајн“, уз оптимизацију конкурсних модела и квалитативно унапређење конкурсних програма/задатка у односу на циљ конкурса, преиспитивање цена спровођења конкурса у односу на укупну инвестицију и др

Остали коментари и предлози:

Члан	124.
Предлог	Став 1. Технички и стручни капацитет доказује се достављањем једног или више доказа, и то: тачка 2) списка испорука релевантних добара или <u>пружених услуга</u> током периода од највише <u>три последње године</u> пре истека рока за подношење понуда, односно пријава, са износима, датумима и називима корисника, а ако је потребно да би се обезбедио одговарајући ниво конкуренције, наручиоци могу да назначе да ће се узети у обзир доказ о релевантним добрима или услугама испорученим, односно пруженим у периоду дужем од три године; Предлажемо да се период од највише <u>три последње године</u> пре истека рока за подношење понуда повећа на пет последњих године пре истека рока за подношење понуда

Образложење	Могућност да Наручиоци могу да назначе да ће се узети у обзир доказ о релевантним добрима или услугама испорученим, односно пруженим у периоду дужем од три године у 99 % случајева када су у питању услуге пројектовања Наручиоци не користе. Период од три године је јако кратак. У пракси се дешава ситуација да привредна друштва која пруже услуге мање захтевне, мањег обима, и мање финаснијске вредности имају више пружених релевантних услуга од привредних друштава које имају пружене услуге које су веома захтевне, већег обима и веће финансијске вредности а за које је и потребан дужи временски период. Таква привредна друштва имају много веће капацитете, квантитет и квалитет својих услуга за извршење захтевних услуга али су онемогућена кратким периодом релевантних услуга током периода од највише три последње године пре истека рока за подношење понуда. Како би се ниво конкуренције повећао предлагемо да се да се период од највише <u>три последње године</u> пре истека рока за подношење понуда <u>повећа на пет последњих године</u> пре истека рока за подношење понуда
Члан	117.
Предлог	Став 2, „Ако наручилац утврди да привредни субјект има сукобљене интересе, односно интересе који могу негативно да утичу на извршење уговора о јавној набавци може сматрати да привредни субјект нема потребан стручни капацитет. Уместо“може“ предлагемо да стоји реч „мора“.
Образложење	Ако наручилац утврди да привредни субјект има сукобљене интересе, односно интересе који могу негативно да утичу на извршење уговора о јавној набавци није исправно да му се може прихвати да има потребан стручни капацитет.
Члан	86.
Предлог	Став 4. Ако је за припрему понуда потребан обилазак локације или непосредни преглед на лицу места докумената који допуњују документацију о набавци, наручилац је дужан да рок за подношење понуда, који мора да буде дужи од минималних рокова прописаних одредбама овог закона посебно за сваку врсту поступка, одреди на начин да сви заинтересовани привредни субјекти могу да се упознају са свим информацијама потребним за припрему понуде.
Образложење	Овде је потребно навести конкретне случајеве када је потребан обилазак локације или оставити могућност да се понуђач сам определи да ли жели да обиђе локацију. Остављена је могућност Наручиоцу да сам одреди када је потребан обилазак локације што доводи до злоупотреба овог члана јер се на тај начин открива идентитет потенцијалних понуђача.
Члан	88.
Предлог	Став 7. „У изузетним случајевима, када јавну набавку није могуће унапред планирати или из разлога хитности, наручилац може да покрене поступак јавне набавке и ако набавка није предвиђена у плану јавних набавки. Потребно је навести који су то конкретни случајеви.

Образложење	Уколико нема наведених конкретних случајева када наручилац може да покрене поступак јавне набавке и ако набавка није предвиђена у плану јавних набавки долази до злоупотребе.